

1741, 17.

PROCANCELLARIUS
GVSTAVVS HENRICVS
MYLIVS
ICTVS
PANEGYRIN
INAUGVRALEM
CANDIDATI NOBILISSIMI
IOANNIS PAVLI TRVMMERI
HAMBVRGENSIS
DIE XXI. SEPTEMBRIS
CELEBRANDAM
INDICIT.

ANCTIO illa CAROLINA, qua in terris
Imperii Rom. Germ. et ius et norma pro-
cedendi in caussis Criminalibus anno 1532.
definita fuerunt, sua quidem se aequitate,
et peculiari in reos indulgentia, cum iu-
sta indignatione coniuncta, maxime se
commendat, et tamen plena sunt que-
rarelarum volumina eorum, qui in textum huius ordinationis
commentati fuerunt, atque in ea oeconomiam, perspicuitatem,
et tantum non omnia crepant, ut adeo Imperator CAROLVS V.
Iudicij Criminalis architectus princeps cum IVSTINIANO
Imperatore, melioris Iurisprudentiae Romanae authore, cu-
ius Codices Legum Doctorum Interpretum grauissimam Cen-
furam experti sunt, commune et quasi fatale malum habue-
rit. Grauis est Censor CHRISTIANVS THOMASIVS,
Antecessor Halensis, qui in Dissert. de Occasione, Conceptione
et Intentione Conſt. Crim. Carol. §. XXXVI. lit. b. hanc a
Capite ad Calcem multis naevis tam quoad sensum labora-
re et de Iudicio ac prudentia exigua compilatorum testimo-
nium ferre, aſſerit, reliquas animaduersiones censorias IOH.
OLDENDORPII, CASP. MANZII, BERNH. ZIERIZII
notat, qui commentationem in hanc Nemesin Carolinam
omnibus numeris absolutissimam tertia vice iam auſtiorem
scripsit DN. IOHANNES PAVLVS KRESSIVS, ICtus

IV

Helmstad. Celeberrimus, in Praef. eius §. XXVI. propriam hanc adiiciens epicrisin : „Sane negari nequit, in articulo- „rum contextu ordinem non esse optimum , illos aliquando „meras repetitiones, inanes ad Ius Ciuale remissiones ad nau- „seam reiteratas, iudicunque ad peritiores allegationes com- „plecti, decisiones interdum obscuras aut plane nullas tra- „dere , compilatores vero , vel rectius vltimos correctores „aliquando correctionum priorum oblitos fuisse et ex arti- „culis iam anno 1521. vel 1529. castigatis et mutilatis ea ad- „huc allegare, quae tamen iam diu in iis expuncta sunt. Quo- ad singulos vero articulos vitiosiores potissimum dicuntur, art. XIV. XXVI. CVI. CXXI. CXXXVIII. CXLII. CXLVIII. CL. CLVII. CXCVIII. CCXL. in quorum explicatione et conciliatione desudasse Doctorum turbam tot rerum Crimi- narium commentaria loquuntur. Missis reliquis verum sensu articuli CXLVIII. iam eruere, illumque explanare iuvat. Inscribitur ille : „ de Poena eorum, qui cum homicidium in „rixa vel digladiatione fieret , sibi inuicem auxilium tule- „runt. Duos autem Casus primarios a se inuicem probe distinguedos exhibit hic articulus. Aut enim plures, qui homicidium committunt , ex improviso in rixam incident , in qua homo perimitur , aut consulo eum aggrediuntur et interficiunt : Deinde non uno iure fruuntur , qui vulnera infligunt et mortem inferunt cum illis , qui vulnerantibus tantum assistunt et auxilium ferunt. Si praevia Conspiratione plures coierint , vt occiderent hominem et ex tali animorum coniunctione mors secuta , non opus est inquirere quis eorum vulnus lethale inflixerit. Sufficit enim solum Consilium et Conspiratio, vt secuto effectu quis pro homicida habeatur , licet manu eius iactus lethalis non sit intentatus , cum ex eius voluntate moriatur , et valeat etiam in delictis regula : *quod, qui per alium facit, per seipsum facere videatur L. 169. ff. de Reg. Iur.* Itaque nullum du- bium

bium est in homicidio , in quod plures conspirarunt, praesentem et assitentem cum vulnerante mortis mereri poemam, quae sanctio in principio articuli habetur: So etliche Personen mit fürgesekten, und vereinigten Willen und Muth iemandt bößlich zu ermorden einander Hülffe und Beystandt thun, dieselbe Thäter alle haben das Leben verwürket. Quod elegantissimus paraphrastes GEORGIVS REMVS, Patrius Augustanus , latine reddidit: „Qui con-spiratione facta , destinata voluntate , deliberatoque animo „hominis occidendi caussa sibi mutuam opem auxilium fe-runt : singuli, quod occidendi animum habuerint , capitali „supplicio afficiendi sunt. „ Vt autem omnes in tali ho-micidio concurrentes hac poena capitali puniantur, requiri-tur , vt plures in ipso occidendi actu concurrent , per verba : So etliche Personen einander Hülffe und Bey-standt thun, quod etiam rubrum articuli loquitur , Item verba : Dieselben Thäter , quae coniunctionem quoad fa-stum innuunt. Hinc si vnu vel duo homicidium per-pe-trauerint, alii vero licet in necem conspirauerint , absen-tes fuerint , ille casus proprie ad hunc articulum non per-tinet : nam Consilium et conspiratio ab ope et auxilio dif-fert, quorum vtrumque hic est necessarium, sed tum viden-dum erit , num mandatum sit homicidium ; mandans enim etiam absens capitaliter puniendus: an vero Consilium tan-tum homicidae vni pluribusue datum sit , cum consulens, neque opem simul ferens extraordinaria tantum poena ar-bitrio iudicis , omnibus facti circumstantiis probe ponde-ratis, sit puniendus. Illud autem quaeritur, quidnam ad auxilium opemque h. l. requiratur , vt Poena Capitalis lo-cum inueniat, annon sola praesentia citra aliud actum ali quem externum sufficiat , vt pro homicida vel auxiliatore quis haberit possit? Contrarium videntur suadere verba ar-ticuli : Dieselben Thäter , item : Hülffe und Beystandt

thum, vt adeo opus sit, aliquem adprehendendo, detinendo, verberando, minando, instrumenta porrigendo, monendo et adhortando quid fecisse, quo morti caussam dederit, cum alias sola praesentia neque iussum neque auxilium importet. Verum si quis conspiret in necem aliquius, et cum aliis vnitus aggrediatur occisum, et dum unus vel plures vulnerant, praesens sit, in terminis nudi consilii non substtit. Nam aggressio est factum illud, quod mortis caussam praebet, quum vt CARPZOVIVS in *Pr. Crim. P. I. qu. 25. n. 12.* loquitur, tali assistentia homicida audacior et occidens timidior redditur, eoque ipso auxilium praefetur, neque monente CARPZOVIO d. qu. n. 17. hic conatus sed effectus adest, qui si cum animo occidendi et quali quali cooperationis facto concurrit, delictum homicidii plene constituit, probatque, vt ex presumtione non possit dici punitus, quapropter pro eo, qui fecit, vor den Thäter, habendum illum esse patet. Ex his vltro fluit, minus dubii superesse de eo, qui praesens aliquid egit verberando, aut vulnus non lethale inferendo, vtpote qui socius homicidii est, quod non consilio et animo solum, sed actu ipso in necem conspirauerit. Sed quid si constiterit, aliquem animo sibi proposuisse caedem perpetrare, ita vt etiam nondum facta cum pluribus conspiratione necem iam parauerit, sibi vero socios assumerit vel auxillii caussa et in maiorem sui securitatem, vel vt spectatores pugnae, vel etiam vt ipsi, forte occidendo inuisi, vindictae per occisorem exercitae afficiantur gaudio impio? Sane in mandante ita distingui solet, quod etiam CARPZOVIVS qu. 4. n. 29. afferit, vt extraordinariam tantum poenam luat, si certo crediderit, citra mandatum aliquem occisurum, quam in rem n. 32. sententiam SCABIN. LIPSIENS. allegat, qui poenam fustigationis cuidam foeminae dictarunt, quae fratri suo vitricum propria sponte

te occifuro et iamiam percutienti ipsum plane interfice-
re mandauerat , addita ratione , quoniam alias ipsis nulla
superfutura effet securitas. Inter mandatum vero et con-
currens in actu homicidii auxilium operamque insignis se
prodit differentia. Nam mandans si non cooperetur non
est cauſa physice , sed nihilominus punitur poena Legis
Corneliae, quia est cauſa moralis , talis scilicet , fine qua
mandatarius delictum non perpetrasſet , vt pote qui in hoc
negotio instrumentalis , ille vero efficiens cauſa fit ; hinc
etiam cum ex regulis metaphysicorum vtraque vera cauſa
fit , vterque aequali morte punitur , cum vnuſ ſine alte-
ro non perfeciffet crimen. Ex quo porro inferre licet
quod reuera mandatum non fit quod datur ei , qui citra
illud aliquid faceret , et licet ex intentione mandantis tale fit,
re ipsa tamen et respectu mandatarii mandatum non est , vt
pote qui proprio motu et ex propria voluntate , adeoque
non vt cauſa instrumentalis , ſed tanquam principalis agit
delictum perpetrando , mandatum ipsum autem eft ſuperua-
caneum , ex quo effectus principaliter haud ſequitur , ad-
eoque mandans cauſa efficiens moraliter talis , aut concauſa
aequaliter concurrens , dici nequit. Illud vero mandatum cri-
minofum ad poenam extraordianariam eatenus ſolum obligat ,
quatenus homicidae animus in proposito impio confirmatur , vt
poenitentiae , ad quam numen diuinum corda hominum ſae-
pius in ipſo peccandi actu stimulare ſolet , eo minus concedat
locum ; ſed obſfirmato animo peragat coeptum vel proposi-
tum facinus , cum potius officium cuiuscunq; hominis
exigeret dehortari et illud impedire. Quae omnia ſi recte
perpendamus et ad queſtione occaſione homicidii a plu-
ribus commiſſi ſupra motam , applicemus differentia , quam
allegauimus , ſe manifestabit facile. Nam circa auxilium quod
quis in crime aliquo praefiat , non conſiderari poteſt illa ratio ,
quaē in mandante valebat , cum auxiliator facto , mandans ſola

volun-

voluntate concurrat. Hic relinquit mandatario facultatem poe-
 nitendi, et desistendi a mandato negotio, spatiumque deliberan-
 di. Ille vero vniuo cum homicida animo etiam actu sese con-
 iungit, vt eius praesentia et assistentia fieret audacior, neque
 dum facinus inchoant adeo facile poenitentiae conceditur
 locus. Id quod minus dubii habet, vt pro vero socio cri-
 minis aestimari debeat auxiliator, si ipsem verberet, vul-
 nera, licet non lethalia, infligat, teneatue occisum vel alio
 modo iuuet occisorem. Quod si vero tale quid non per-
 petret, sed tamen conscius futuri homicidii homicidae pro-
 positum approbet, forte etiam excitet, atque hortetur, ne
 consilium mutet, dicatque se velle praesentem esse pugnae
 ceu testem victoriae, neque ad actum occidendi concurrat,
 physice cooperando, ac ne quidem aggrediendo, tum aliud
 dicendum erit, non quidem ex ea ratione, quoniam alias
 etiam citra hanc associationem delictum fuisse perpetratum,
 sed quod praeter consensum nullum factum cooperativum
 adsit, solus vero assensus in futurum delictum, et praesentia
 subsecuta citra auxilium actuale ad ordinariam poenam non
 obliget, id quod etiam textus art. 148. innuit, vbi coniunguntur,
 fürgesetzter, und vereinigter Wille, und Muth, et:
 einander Hülffe und Beystandt thun, quae verba priora vi-
 dentur innuere plus quam solum Consensum, non solum
 enim requiritur: ein fürgesetzter, sed etiam: ein vereinigter
 Wille. Non omnis vero qui consentit in factum, etiam con-
 spirat eo modo, vt efficientis caussae moralis nomen mereatur.
 Porro dum in Textu d. art. 148. dicitur: Bößlich zu
 ermordet, adparet requiri dolum et propositum occiden-
 di. Illud vero non videtur carere dubio, an propositum vulnerandi laedendie citra directam intentionem de nece ho-
 minis conceptam et in Conspiratione expressam hoc loco
 subintelligi debeat. Alias vñ fori et ex sententia Doctorum
 receptum est, vt animus nocendi aequiparetur animo occi-
 dendì,

dendi, quem implicite inuoluit, si ex i^ctū, et eius circumstantiis adpareat, quod cogitare potuerit et debuerit occisor mortem facile sequi posse, cum scilicet vnumquemque hominem non lateat in nullius potestate esse vulnera atque verbera ad mensuram dare et inferre; vid. CARPOV.
Praet. Crim. P. I. quaest. I. n. 15. 28. sqq. Verum an tale propositum iuxta art. 148. dispositionem sufficiat, vt si plures conspirauerint, et quidem expresse non in necem hominis sed vt ille verberibus acceptis vulneribusque iratorum vindictam sentiret, et unus ex illis lethaliter vulneret, omnes tanquam homicidae puniri possint, dubium videtur. Certe distinctione opus est, an conspiratio fuerit facta in eum modum laedendi ex quo per se mors sequi nullo modo possit, an vero ita fuerit inita, vt eiusmodi instrumentis laesio fieret, quibus mediantibus et ultra mensuram applicatis quis interfici potest. Nam priori casu, si v. g. quidam fese coniungerent, vt colaphis aliquem percuterent, et unus pugno enearet, poenam ordinariam cessare videtur, cum occisor terminos conuentionis excederit. Econtra cum ex compacto per instrumenta ad mortem inferendam idonea vulnus infligendum fuit, tum non liberabit defectus propositi directi eum, qui ipse i^ctum non intulit a poena ordinaria homicidii, quoniam, qui consentit in caussam etiam consentit in effectum, quem sequuturum probabiliter scit, vel scire potuit. Nunc ad alterum membrum articuli pergendum est:
So aber etliche Personen ungeschickt in einem Schlagen oder Gefecht bey einander wären, einander helfen und jemand also ohn genugsam Ursach erschlagen wird, ic. nimurum: Si quidam pugna ex rixa casu exorta incalescentibus animis in impetu iunctis viribus hominem occidunt; tunc aut constat de eo, cuius manu caedes perpetrata, aut non constat. Prius contingere potest si vel unicum vulnus lethale illatum, de quo occidens vel confessus vel conuictus,

in omni iniquitate ibidem B. 1. de iure v. c.

v. c. Si vnum gladio, reliqui fustibus armati fuissent et vnum in abdomine gladio illatum, tum enim autor caedis certus appareret, vel licet plura sint vulnera vnicum vero lethale, et is qui illud infligit, a testibus qui praesentes fuerunt, nominetur, tunc hic solus vltimo supplicio, reliqui extra ordinem puniendi sunt. Quodsi autem occisus a pluribus, quorum nomina certa sunt, vulneratus et percussus fuerit, et is qui peremerit, et cuius manu interfectus occubuerit, ignoratur, ex his omnes qui lethale vulnus occiso inflixerunt, poenae homicidii subiacebunt, quam tamen Carolinae Constitutionis dispositionem quasi duram ac iniquam ex eo multi propugnant, quod non tribus aut quatuor vulneribus per se lethalibus ad mortem inferendam opus fuerit, sed vnum sufficiat, et primus vulnerans, veram mortis caussam tribuat, reliqui pro homicidis haberi non possint, neque morali aestimatione plus peccauerint, quam si cadaveri iam exanimi vim fecerint. Non ergo duos tresue innocentes simul trucidandos esse, ne nocens supplicium effugiat, potius vni nocenti parcendum esse, ne plures innocentes pereant, maxime postquam hodie non intentio ad homicidium sufficiat sed effectus verus et ineuitabilis requiratur v. BEYER ad *Ord. Crim. d. art. CXLVIII. pos. XXIII. sequ.* BERLICH *Concl. XI. n. 32. P. IV.* Plura addere chartae spatiuum prohibet, et huius scriptio[n]is caussa. Exponenda enin quedam sunt antiquo more de vita ac studiis

Candidati Nobilissimi

**IOANNIS PAVL
TRVMMERI.**

Natus is est HAMBVRGI, quod emporium Germaniae primarium esse merito agnoscimus, huius seculi anno decimo octavo die VI. Ianuarii. Patre PAVLO HERMANNO

NO TRUMMERO, Mercatore celeberrimo, matre,
CATHARINA MARGARETHA KONOWIANA,
 sed iam ante hos XXII. annos defuncta. Ab aetate prima literarum elementa haesit domesticis institutionibus, postea in scholam patriam, quae a Iohanne nomen habet, delatus, humaniora bonasque literas duce **MULLERO** scholae eiusdem Rectore per septem annos didicit. Tandem in Gymnasio patro per triennium virorum Celeberrimorum **B. FABRICII**, **MICH. RICHEY**, cuius solidae doctrinae quam plurima seniora principia accepta refert; **WOLFII**, **DORNEMANNI**, **REIMARI**, et **EVERSII**, fidissima institutione usus ea literarum incrementa cepit, ut anno MDCCXXXVIII. Lipsiam se conferret et sub auspiciis Rectoris Magnifici Dn. **IOAN. ERHARDI KAPPII**, albo academico inscriptus ad doctrinam studiorum sublimiorum se accingeret. Elegit autem Duces praestantissimos in hoc stadio, nimurum **IOE-CHERVM** in historia regnum, **IOH. IAC. MASCOVIVM** in historia Imperii, Iure publico et feudal, **G. MASCOVIVM** in controversiis iuris componendis, **HOMMELIVM** in Iure Criminali et arte ex actis relationes faciendi, **SIEGELIVM** institutiones iuris ciuilis et cambialis praelegentem, **CRAMERV** in Iure publico, **PETERMANNV** in doctrina pandectarum et Iure Canonico, **FEVSTELIVM**, in historia Iuris, **SCHEL-HAFERV** in Philosophia et institutionibus Iuris, **HEBENSTREITIVM** in medicina forensi et **RITTERVM** in historia Iuris Germanici. Cursu studiorum feliciter peracto ab ordine nostro petiit, ut honorum in Iure summorum adipiscendorum causa ad consueta examina admitteretur, in quibus textus vtriusque Iuris tanta cum fandonia explicuit, et ad quae sita tam promte et erudite respondit, ut vnamini consensu dignissimum iudicaremus, cui

Supremi in arte nostra honores tribuerentur. Publica quoque lectione in auditorio Iuridico per aliquot dies explicauit *L. XLI. C. de Transact.* Proximo Iouis die **XXI.** Sept. exercitationem Inauguralem : *de Effectu hypothecariorum resolutum dominium constituentis* absque Praeside defendet, quo actu finito vir Excellentissimus **CAROLVS FRIEDERICVS ROMANVS**, iCtus, Iud. Prou. Luf. infer. et Ordinis nostri Assessor, Curiae Supr. Prou. Lips. Adiuvatus Ordinarius, Collega coniunctissimus, ex decreto ordinis eiusdem **PROMOTOR** a me rite constitutus, Licentiati et Doctoris utriusque iuris honoribus et priuilegiis quae in hac academia promotis extra facultatem competunt, eum decorabit, quam panegyrici et inaugurationem ut **RECTOR MAGNIFICVS, COMITES ILLV- STRISSIMI, PROCERES**, utriusque reipublicae AMPLISSIMI, honorifica sua praesentia exornare dignentur, GENEROSISSIMI autem et **NOBILISSIMI** academie **CIVES** nobiscum celebrant maximo opere rogo atque contendo. Dabam Lipsiae Dom. XVI. post festum Trinitatis MDCCXL.

EX OFFICINA LANGENHEMIANA.

ULB Halle
003 850 080

3

56

1741,17

PROCANCELLARIUS
GVSTAVVS HENRICVS
MYLIVS
ICTVS
PANEGYRIN
IN AVGVRalem
CANDIDATI NOBILISSIMI
IOANNIS PAVLI TRVMMERI
HAMBVRGENSIS
DIE XXI. SEPTEMBRIS
CELEBRANDAM
INDICIT.